

clima de violència ajuda a explicar moltes coses.

Les dones de vida tèrbola que acompanyaven els exercits de l'època feien també acte de presència a les colles importants dels bandolers. A la d'En Serrallonga, Jaume Meliantà, el Fadre de Sau, va tenir dues amistances: Marianna Perinyer i Margarida Savera una noia que robà la vigília de Nadal a Riuderenes, quan ella anava a matines- Cristòfol Madriguera, duia una tal Magdalena Morages- D'En Serrallonga en coneixem dues, Anastasia Colobrans i Joana Massisa. En el procés, ell declara que la primera la qual de vegades anomena Estàsia, Carles Colobrans - li fou robada per un altre bandoler, Lo Negre de Tona. La segona el mite Serrallonga la faria Joana de Torrelles del partit cadell, enemic dels nyerros als quals pertanyia en Serrallonga, es a dir que crearia una nova versió dels Capuleto-Montesco de Verona- era una pobra noia d'uns vint anys, vidua d'Esteve Massis, moliner de Castelló d'Empuries, que fou raptada per en Serrallonga el dia de Sant Jaume de 1632 entre Sant Joan de les Abadesses i Camprodón.

Segons el procés, aquestes dones vestien faldilles curtes i barrets anaven armades com el homes i prenien part en llurs robatoris. A vegades, però, esparaven en un lloc segur el retorn dels bandolers. En la seva declaració davant del jutge, el bandoler Guillem Estany diu que, en certa ocasió, per fer un robatori hi deixaren la Padrinyes i la Moragues a casa d'un llurs factors o encobridors "perque les dones els embarrasaven".

Un testimoni descriu així a la Joana Massisa: "Isqué una dona abrigada ab una capa de pastor roia ab un xombrero de home del cap y al costat viu que portave una scispa y de l'altre part una daga y aportava unes faldilles blaveschas fins a mitja cama, la qual feia un gran vendre, que tinch per cert que den estar prenyada, y és

una dona estatura, blancha de cara y segons lo que la hoy parlar entench no és catalana, sinó rossellonenca o francesa". Amb ella visque En Serrallonga en plena decadència, uns quinze mesos fins